

Kapitán jezd. Vladimír Kutnohorský:

Individuální ochrana koní proti bojovým plynům.

Myšlenka používat bojových plynů je prastará. Jest jisté, že jich bude v budoucí válce opět užito. Ukázala přec světová válka, že bojové plyny jsou bojovým prostředkem základního významu. Žádné smlouvy nezabezpečí neužívání tohoto druhu zbraně.

Ustanovení haagské konvence o zákazu užívat bojových plynů může se chápat všelijak.

Článek 23a oné dohody zní doslova: „d'employer du poison ou des armes empoisonnées...“ a může tím býti míněn zákaz otravovat potraviny, vodu atd. nebo zákaz používat otrávených zbraní, na př. přímo otrávené střely.

Článek 23e téže konvence zakazuje používat zbraní, které by způsobily zbytečné útrapy.

Podle statistiky ze světové války nemůžeme nazvatí užívání bojových plynů, srovnáme-li je s používáním brisantního střeliva, nehumánním. Z doby, kdy bylo bojových plynů užíváno nejvíce, dokazuje anglická a německá statistika, že ztráty (úmrtí) při otravě, způsobené bojovými

plyny, jsou 2—3%, kdežto ztráty, způsobené brisantním střelivem se odhadují až na 25%. Můžeme tedy s jistotou počítati a počítáme s tím, že v příští válce bude opět užito bojových plynů. Žádná smlouva tomu nebude moci zabránit.

Ochrana lidí proti bojovým plynům jest individuální (někdy se používá i kolektivní ochrany) a používá se všude filtrů suchých. Přechod od filtrů vlhkých se udál brzy. Uznala se nutnost opatřit lepší ochranu proti bojovým plynům, než skýtal filtr vlhký.

V svém článku chci poukázat na nutnost individuální ochrany koní proti bojovým plynům.

Ve světové válce bylo též nutno pamatovat na ochranu zvířat používaných v boji proti bojovým plynům. Byli to především koně, pak psi a holubi. Ochrana psů byla hned s počátku individuální, vyžadoval toho způsob jejího používání. Ochrana koní a holubů byla převážně kolektivní. Koně se chránili tak, že se vyvedli na vyvýšené místo, udělal se oheň v blízkosti jejich stanoviště, který hnal plyn do výše, nebo se chránili v úkrytech, bezpečných proti plynu. Vehody se utěšňovaly podobně jako u krytů pro lidi.

Ve světové válce se nevěnovala ochraně koní proti bojovým plynům příliš velká pozornost. Ztráty nebyly také katastrofální. R. 1918 nebylo již mnoho koní v armádě. Zcela určitě však bude v příští válce mít velký význam účelná ochrana koní proti bojovým plynům. Zvláště na počátku operací, než se fronty ustálí. Služební předpis K-I-2, Cvičební řád pro jezdeckvo, bojový výcvik, říká, že jezdeckvo nebude mít tak často příležitost dostat se do boje v pásmech zamořených plynem. Stane se tak však nejčastěji při překračování vlastních jednotek za účelem pronásledování nepřítelů. Ovšem, jezdeckvo nebude tolik trpět plynovým útokem nepřítelů, avšak jeho úkoly jsou takové povahy, že se při jich plnění může dostat často do situace, kdy bude musit překročit nebo projít pásma zamořená plynem.

Stát, který předvídá, že svou mobilisací nebude moci provést dosti rychle, ať již je to pro nepříznivé hranice, nebo pro nedostačující síť komunikační nebo z důvodů jiných, jistě použije bojových plynů k zamoření určitého území, aby tak získal čas k nerušenému provedení své mobilisace. Bude převážně úkolem převěždného jezdeckva hlásit toto zamořené území. Zamoření takticky vhodného úseku může poskytnout výhodnou ochranu křídel nebo boků, aniž je potřeba disponovat značnější silou vojsk.

Těž povstalou mezeru lze vhodně ucpati tak, že zamoříme onu část úseku plynem. Ve všech těchto případech bude nutné užití plynů s účinkem trvalým, jaký má na př. yperit. Jezdeckvo především bude mít příležitost bojovati na křídle. K-I-2 praví: „nejdůležitějším manévrem pro jezdeckvo na křídle jest obchvat.“ Jezdeckvo se bude vždy snažit obchvátiti nepřátelské křídlo, bok nebo se dostat nepříteli do týlu. I k vyplnění nastalé mezery se použije často jezdeckva.

Bude-li nepřítel chránit své křídlo a svůj bok tím způsobem, že zamoří vhodný terén, bude jezdeckvo nevyzbrojené dobrými ochrannými prostředky proti bojovým plynům v těchto akcích bez moci.

Podle zkušeností ze světové války víme, že je nemožné projít pásma zamořená bojovým plynem s vlastnostmi yperitu bez dokonalé ochrany proti bojovým plynům. K této ochraně patří především výborná plynová maska a oděv, pro koně alespoň ochrana nohou.

Dobrou maskou musí býti vyzbrojen nejen jezdec, ale i kůň, mají-li býti zachovány přední vlastnosti jezdeckta, t. j. rychlost a z toho vyplývající schopnost vhodného manévru. Jezdec masku má, kůň ji však ještě nemá. Ve světové válce byly učiněny pokusy konstruovati masku pro koně. Všechny tyto masky byly opatřeny vlhkým filtrem. Pokusy a zkušenosti ukázaly, že tyto filtry plně nevyhovovaly. Byly za krátkou dobu otravnými plyny proraženy. K jiným pokusům, jako na př. opatřit plynovou masku pro koně suchým filtrem, ve světové válce již nedošlo. A přece to bude maska, opatřená vhodným suchým filtrem a dobrou těsnicí linií, která jediná bude s to účelně chránit koně proti bojovým plynům. Kůň dýchá jen nozdrami. Hubou dýchat nemůže. Bude tedy možné řešit masku tak, aby jezdec mohl koně otěžemi dobře vésti. Taková maska může míti dva filtry, aby odpor při dýchání nebyl příliš velký. Odpor asi 28—30 mm vodního sloupce při rychlosti dýchání 30 l v 1 min. vzduchu by asi vyhovoval. Váha filtrů by nebyla příliš veliká. Filtry se mohou v poloze normální vhodně umístit na torbách. Přilba by pak přišla na brašnu na podkovy, váha proti šavli by nebyla příliš rozličná (počítám s novým lehčím vzorem přilby). Těžkosti bude působiti trochu nalézt vhodnou těsnicí čáru, ale i to se dá řešiti s úspěchem. Masku musí býti v poloze normální tak uložena, aby koně nerušila. Převedení do polohy vyčkávací a do polohy ochranné musí se provésti jednoduchou manipulací, nevyžadující mnoho času a zvláštní obratnosti.

Nutno pamatovati na to, aby plynová maska i filtry byly tak uloženy, aby za pochodu i při sedlání a odsedlání nemohly být poškozeny. Brýlí bude na každý způsob třeba, přes to, že mají na koně velmi nepříjemný vliv, zmenšující mu rozhled a ztěžující mu rozpoznávání nerovnosti půdy atd. Konstruovat je nebude těžké.

Ochrana nohou musí býti určitě zabezpečena, chceme-li počítat s tím, aby mohl kůň projíti terénem zamořeným bojovým plynem leptavého a trvalého účinku. V zásadě bude třeba chránit končetiny punčochou a podešvem. Punčocha bude z impregnované látky; podešev snad z tvrdé kůže nebo z gumy.

Nepokládám za nutné, aby těmito dokonalými ochrannými prostředky bylo vyzbrojeno celé jezdeckto. Bylo by to příliš drahé. Přimlouvám se však, aby byla takto vybavena určitá část jezdeckta, najisto však jezdeckto, určené k přezvědům.

Mohlo by se také uvažovat o tom, aby měla jezdecká brigáda jistý počet této protiplynové výzbroje zajištěn. Mohla by ji pak přiděliti podle potřeby. Tento způsob by měl tu nevýhodu, že by podělování vyžadovalo určitého času, který při operacích jezdeckta málokdy zbývá. Masku se bude musit koni přizpůsobiti právě tak jako muži.

První způsob stále vybavených jednotek jezdecké brigády zdá se mi výhodnější. Každý kůň bude míti svou přesně přizpůsobenou masku proti bojovým plynům.

Také nutno uvažovati o tom, kteří koně by se měli u dělostřelctva a u jiných zbraní opatřit individuální ochranou proti bojovým plynům.

Musíme si tedy rozmyslet, bude-li individuální ochrana koní proti bojovým plynům nutná. Odpovíme-li si na tuto otázku kladně, musíme se rozhodnouti pro určitý typ plynové masky. Může to býti jen maska se suchým filtrem. Nemusíme si hned stanovit určitou konstrukci masky. O konstrukci se může pracovati dále. Je pravděpodobné, že také v chemii

budou v tomto směru učiněny pokroky. Nutné a důležité je rozhodnouti se pro systém. Na základě vyvoleného systému se musí zkonstruovati cvičná maska. Improvisace však bude přípustná, jen dokud se bude omezovat na materiál, z kterého se cvičná maska zhotoví. Forma i jiné vlastnosti, zejména ty, které mají na koně nepříznivý vliv, musí býti zachovány.

Všechno mužstvo, určené pro boj, bude se musit v nasazování plynových masek pro koně důkladně cvičiti. Musí dosíci takové zručnosti, aby dovedlo koně plynovou masku správně přizpůsobit. Zvláštního, speciálního výcviku v tomto přizpůsobování se bude musit dostati déle sloužícím poddůstojníkům. Bude to úkolem plukovního plynového důstojníka.

Dále bude musit každý muž umět rychle a správně koni masku nasazovat. Sám ovšem bude musit míti při tom plynovou masku v ochranné poloze. Každý muž bude musit být s ochranným materiálem proti plynům pro koně důkladně obeznámen.

Konečně bude také nutno cvičit koně. Vím ze zkušenosti, že kůň postupem času zvykne jak masce, tak ztíženému dýchání a jiným nepříjemnostem. Natrénuje se právě tak jako člověk. Při prvním cvičení vojín v masce také dlouho nevydrží. Nemůže v ní dýchat. Vycvičí se však do té míry, že mu dýchání v plynové masce nečiní zvláštních obtíží.

Je na bledni, že se kůň s nasazenou maskou, právě tak jako člověk, bude pohybovat jen volně, aby se zbytečně neunavil.

Myslím, že se nyní v míru nesmí zapomínati na přípravu vhodné ochrany koní proti bojovým plynům, tím spíše, že nemáme zkušeností z ukončených pokusů ze světové války. Pokusy ochrany koní proti bojovým plynům se dostaly za války jen do začátečního stadia. Naši povinnosti je, chceme-li si zajistiti naši rychlost a tím i schopnost plnit úkoly, které nám předpisuje náš G-V v čl. 55 a 56, abychom nezapomínali na našeho druhá v boji, na koně.

Major gšt. František Papoušek:

Postup modernisované vyšší jezdecké jednotky proti motoricko-mechanické vyšší jednotce.*)

Nebudu uváděti podrobně složení JD. a RJ., jak vypadá v některých armádách, a uvedu jenom jejich jednotlivé složky a hlavní rozdíl mezi oběma jednotkami.

Hlavní složku JD. tvoří jezdecké brigády (2—3) vybavené hojně automatickými zbraněmi, zbraněmi proti útočné vozbě a dělostřelectvem. Aby měla větší průraznost, větší strategickou a taktickou pohyblivost, je zesílena organicky obrněnými auty, tančíky a lehkými rychlými tanky, pěchotou buď motorisovanou (vezenou na nákladních autech terénních anebo obyčejných), cyklistickou nebo motocyklistickou (1—3 prapory pěchoty), dělostřelectvem (motorisovaným a hipomobilním), jednotkami OPL. (kulometry a dělostřelectvo), motorisovaným ženijním a telegrafním vojskem, motorisovanými službami. Letectvo se přidává z prostředků armády nebo HVOA.

*) Pro krátkost bude „modernisovaná vyšší jezdecká jednotka“ nazývána „jezdeckou divisi“ (zkratka JD.) a „motorisovaná mechanisovaná vyšší jednotka“ „rychlou jednotkou“ (zkratka RJ.).